فصلنامهٔ نقد کتاب
کودک و نوجوان
سال پنجم، شمارهٔ ۱۸
تابستان ۱۳۹۷

زنان اصلاحگر

بررسی کتاب *زنانی که دنیا را تغییر دادند*

● مرضیه بابازاده خامنه
مترجم و پژوهشگر حوزه ادبیات کودک / m.babazade@gmail.com

چکیده

این گفتار به نقد و بررسی کتاب «زنانی که دنیا را تغییر دادند» اشاره دارد. زنانی که دنیا را تغییر دادند کتابی است متفاوت برای معرفی زنانی که دنیای امروزی ما را شکل دادند. آن‌ها کسانی بودند که با پیروی از خواسته قلبی، هوش، استعداد و توانایی‌های خود به چیزهایی که می‌خواستند رسیدند.

کلید واژه

زنان، تغییر دنیا، آرزو، سفر

مقدمه

زنانی که از آن‌ها در تاریخ یاد می‌شود هیچ تفاوت خاصی با دیگر زنان جامعه خود نداشتند. تنها تفاوت آن‌ها با دیگر زنان و حتی مردان زمان خود شاید این بوده‌است که همواره به صدای قلب خود گوش می‌دادند و از قلبشان پیروی می‌کردند که به این‌ترتیب توانستند با توجه به استعدادها، توانایی‌ها و رؤیاهایی که در سر داشتند به اهدافی فوق‌العاده و شگفت دست یابند.

آن‌ها جرأت داشتند متفاوت باشند و شاید نمی‌توانستند در مقابل عشق خود نسبت به پیشرفت و آینده مقاومت کنند. آن‌ها کنجکاو، جسور و با پشتکار بودند و برای دستیابی به هدف تمام تلاش خود را می‌کردند. زنان بزرگی که دنیا را تغییر دادند با پیروی از خواست قلبی، هوش و رؤیاهایشان به چیزهایی که می‌خواستند رسیدند. راه آن‌ها را دنبال کنید و برای ماجراجویی آماده شوید. با امیلا ارهارت در آسمان پرواز کنید، از امیلی پنکرست درباره حقوق بیاموزید،

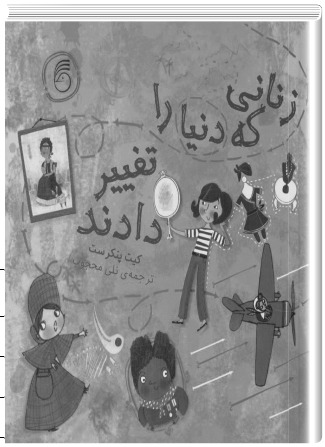

پنکرست، کیت. (۱۳۹۶)، زنانی که دنیا را تغییر دادند، مترجم: نلی محجوب، ویراستار: بیتا ابراهیمی، طراح: فاطمه عسکری، تهران: نشر ناریا، ۳۲ صفحه، قطع خشتی، شابک:۲-۴۷-۷۶۲۰-۶۰۰-۹۷۸

فصلنامهٔ نقد کتاب
کودک و نوجوان
سال پنجم، شمارهٔ ۱۸
تابستان ۱۳۹۷

با کوکو شنل انقلابی در مد راه بیندازید، با فریدا کالو در دنیای نقاشی قدم بگذارید، از ماری کوری یاد بگیرید چگونه باید به سؤالاتتان پاسخ دهید و...

شعار یا دغدغه اصلی ذهن هر شخصیت به‌صورتی برجسته به مخاطب ارائه می‌شود تا او را ترغیب به ادامه مطالعه و خواندن کُنَد

بررسی کتاب

زنانی که دنیا را تغییر دادند عنوان کتابی است که به‌خوبی و درعین اختصار به‌همراه تصاویر ساده و جذاب به معرفی زنانی که در زندگی امروز ما تأثیرگذار بودند می‌پردازد. جین آستین، گرترود ادرل، کوکو شنل، فریدا کالو، ماری کوری، مری آنینگ، مری سیکول، امیلیا ارهارت، ماری کریستین چیلر (کاراگاه فیفی)، ساکاگاویا، امیلی پنکرست، رزا پارکس، آنه فرانک شخصیت‌های این کتاب هستند که به هرکدام از آن‌ها در صفحه‌ای مجزا پرداخته شده‌است.

در ابتدا معرفی شخصیت اصلی که درباره آن قرار است توضیحاتی هرچند به‌اختصار آورده‌شود ذکر می‌شود و پس از آن با کمک تصاویر و باکس‌های اطلاعاتی کوچک مسیر معرفی شخصیت و زندگینامه او نمایان می‌شود. مخاطب در وهله اول با یک‌سری اطلاعات و تصاویر به‌طور همزمان مواجه می‌شود و پس از دنبال‌کردن جهت پیکان‌ها که مسیر اطلاعات را مشخص می‌کند به هدف خواهد رسید.

معرفی کوتاه در قالب شخصیتی که به آن پرداخته می‌شود و سپس شعار یا دغدغه اصلی ذهن او به‌صورتی برجسته به مخاطب ارائه می‌شود تا او را ترغیب به ادامه مطالعه و خواندن کُنَد و پی ببرد که هدف شخصیت اصلی از چه قرار بوده است و برای چه برای رسیدن به آن تلاش می‌کرده‌است یا اصلاً برای دستیابی به هدف اصلی خود از چه راه یا راه‌هایی وارد شده‌است و درنهایت آیا با این‌همه تلاش به هدف خود رسیده‌است؟ آیا شکست خورده‌است، یا در راه

رسیدن به هدفش با چه موانعی روبه‌رو شده‌است.

نویسنده اثر «کیت پنکرست» بادقت و حسن توجه، شخصیت‌هایی را انتخاب کرده‌است که برای مخاطبان امروز جذاب باشد و اثرگذاری‌هایی که امروزه از وجود آن شخصیت‌ها می‌بینیم بیشتر به چشم بیاید. معرفی جین آستین، نویسنده‌ای که هنوز هم داستان‌هایش در سراسر جهان مخاطب دارد و نگاهی کوتاه به زندگی او و مسیر نویسنده‌شدن او از هوشمندی نویسنده کتاب است. نویسنده سعی دارد در این معرفی اجمالی آثاری را که اکنون از آستین منتشر شده‌است به مخاطب نوجوان خود نیز معرفی کند و با تصاویر و معرفی شخصیت‌های داستان‌های او ذهن خواننده را درگیر و او را ترغیب می‌کند تا به‌دنبال خواندن کتاب‌های آستین برود.

گرترود ادرل، نخستین شناگر زنی است که برنده مدال المپیک شنای نوجوانان از نیویورک امریکا شد. در مسیر زندگی او خواهیم دید که چطور با سختی بسیار برای بدست‌آوردن این رتبه در جهان تلاش کرده‌است و بالاخره به هدف خود که قهرمانی است رسیده‌است. دیدن ماجرای این دختر نوجوان برای هم‌سن و سال‌هایش هم می‌تواند جذاب و هم شگفت‌انگیز باشد. کاری که او کرد حتی خیلی از مردها جرأت انجام آن را نداشتند. او می‌خواست اولین زنی باشد که در آب‌های یخ‌زده کانال انگلیس شنا می‌کند.

کوکو شنل، که طراح مد و لباس شناخته شده‌است همیشه می‌گفت: یک دختر باید دو چیز باشد؛ کسی که می‌خواهد باشد و چیزی که می‌خواهد باشد. او بنیانگذار خیلی چیزهاست که امروزه برایمان عادی جلوه می‌کند. پوشیدن شلوار برای زنان، حذف کلاه‌های بزرگ از سر زنان. او حتی با کوتاه‌کردن موهای خود سبک جدیدی از مد را رواج داد. لباس راحتی که تا پیش از سال ۱۹۱۸ تنها برای مردها استفاده می‌شد پس از آن برای زنان نیز به‌کار رفت. نویسنده با معرفی این شخصیت سعی در تأثیرگذاری یک فکر و طرح تازه در دنیای اطراف ما دارد و این‌که هر فرد به اندازه خود می‌تواند برای تغییر دنیای اطراف خود مفید باشد. با وجودی که کوکو فردی فقیر بود اما همیشه برای افراد ثروتمند لباس طراحی می‌کرد و کم‌کم با زحمت بسیار جایگاه اجتماعی مطلوبی برای خود پیدا کرد.

فریدا کالو نیز هنرمندی مکزیکی است که نویسنده با آوردن نام او به‌عنوان یک هنرمند سعی در جهت‌دادن به ذهن مخاطب خود کرده‌است؛ چراکه علی‌رغم سرنوشتی که برای این دختر رقم خورده‌بود او با توجه به ندای درون و قلبش و اهمیت‌دادن به رؤیاهایش توانست به موفقیت برسد. کالو که قرار بود یک پزشک شود، در اثر یک تصادف از ادامه این راه بازماند، ولی او وجه دیگری از خود را با نقاشی‌کردن پیدا کرد و قدم در دنیایی گذاشت که شهرتی جهانی

بـرای او به‌همـراه آورد.

مـاری کـوری، کـه شـیمی‌دان و کاشـف دو عنصـر بسـیار مهـم رادیـوم و پلوتونیـوم بـود شـاید بـرای مخاطبـان شناخته‌شـده‌تر باشـد. معرفـی او و نگاهـی مختصـر بـه زندگـی او در کنـار دیگـر زنـان در ایـن عرصـه خالـی از تجربـه نخواهـد بـود.

مـری آنینـگ کـه از او به‌عنـوان اولیـن زن دیرینه‌شـناس یـاد می‌شـود از زمـان کودکـی درگیـر چنیـن ماجراهایـی بوده‌اسـت. نویسـنده سـعی در ارائـه ایـن بـاور دارد کـه بسـیاری از رؤیاهـا از همـان کودکـی شـکل می‌گیـرد؛ رؤیاهایـی کـه توجـه بـه آن‌هـا می‌توانـد آینـده‌ای درخشـان را رقـم بزنـد.

مـری سـیکول، پرسـتاری دورگـه اسـت. او که نیمـی اسـکاتلندی و نیمـی جامائیکایی اسـت، تمـام هدفـش کمـک بـه سـربازان و مـردم بی‌پنـاه در جنـگ کریمـه روسـیه بوده‌اسـت. سـیکول به‌دلیـل مشـکلات دسـت‌وپاگیری کـه برایـش پیـش می‌آیـد به‌عنـوان یـک پرسـتار و بـا هزینـه شـخصی بـه منطقـه جنـگ‌زده مـی‌رود، بیمارسـتانی تأسـیس می‌کنـد و تـا پایـان جنـگ همانجـا می‌مانـد. او تمـام دارایـی خـود را در ایـن راه صـرف می‌کنـد و همان‌طـور کـه نویسـنده بیـان کرده‌اسـت پـس از پایـان جنـگ هیـچ درآمـدی بـرای ادامـه زندگـی نداشته‌اسـت؛ امـا تمـام کسـانی کـه او به‌نوعـی بـه آن‌هـا کمـک کرده‌بـود بـه سـراغش آمدنـد و تـا آخریـن لحظـه عمـر از او حمایـت کردنـد.

امیـلا ارهـارت، نخسـتین زن ماجراجویـی اسـت کـه بـر فـراز اقیانـوس اطلـس پـرواز کرده‌اسـت. کاری کـه حتـی خیلـی از مردهـای آن زمـان جـرأت انجـام آن را نداشـتند. ارهـارت یک‌بـار هـم تصمیـم گرفـت تـا برفـراز اقیانـوس آرام پـرواز کنـد امـا بخـت بـا او یـار نبـود و سـفرش هرگـز بـه پایـان نرسـید و هیچ‌کـس دیگـر اثـری از او نیافـت. امـا یـاد و نـام او همـواره در تاریـخ ثبـت شده‌اسـت. نویسـنده بـا نشـان‌دادن مسـیر پـرواز او جذابیـت ایـن سـفر را دوچنـدان کرده‌اسـت.

کارآگاه فی‌فـی، بـا نـام اصلـی مـاری کریسـتین چیلـر، دختـری توانمنـد در زمـان جنـگ جهانـی دوم بـود کـه رازداری‌هـای او بـه نتیجـه رسـید. او در رشـته زبـان در دانشـگاه پاریـس تحصیـل می‌کـرد. امـا طـی جنـگ فرصتـی پیـدا کـرد تـا دوبـاره بـه انگلسـتان برگـردد. نویسـنده سـعی دارد نشـان دهـد کـه حتـی در زمـان جنگ و شـرایط بحرانـی هـم می‌تـوان به‌دنبـال آرزوهـا و اهـداف خـود بـود.

سـاکاگاویا، زنـی از اهالـی مکزیـک کـه به‌همـراه گـروه اکتشـاف به‌شناسـایی دنیـای اطـراف خـود مـی‌رود. او دختـر کوچکـش را بـر پشـت می‌بسـت و ایـن دو ماجراجـو را همراهـی می‌کـرد و راهنمـای آن‌هـا بـود. تلاش‌هـای او باعـث شـد دیگـر زنـان بومـی امریکایـی هـم خـود را بـاور کننـد و بـه توانمندی‌هـای خـود اعتمـاد داشته‌باشـند.

امیلـی پنکسـرت، ازجملـه کسـانی بـود کـه بـه بیـان حقـوق زنـان و داشـتن حـق رأی در انگلسـتان اقـدام کـرد. او بـا اراده بـود؛ زنـان بسـیاری را بـا خـود همـراه کـرد و

فصلنامهٔ نقد کتاب
کوری و نوجوان
سال پنجم، شمارهٔ ۱۸
تابستان ۱۳۹۷

رزا پارکس، زن سیاه‌پوستی که وقتی همه نشسته بودند برای گرفتن حق خود ایستاد

رفته‌رفته بر تعداد آن‌ها افزوده شد. سرانجام جنبش حق رأی زنان به موفقیت رسید که در نتیجه آن زنان بالای ۲۱ سال اجازه دادن رأی پیدا کردند. او می‌گفت یک مبارز انتخاباتی باید اراده‌ای قوی و شور فراوان داشته‌باشد.

رزا پارکس، زن سیاه‌پوستی که وقتی همه نشسته بودند برای گرفتن حق خود ایستاد. سیاه‌پوستان باید وقتی یک سفید پوست جایی برای نشستن نداشت، در وسایل نقلیه عمومی می‌ایستادند و قوانین تبعیض نژادی همواره حکم‌فرما بود. (اگر اتوبوس شلوغ بود، سیاه‌پوستان باید بلند می‌شدند و جای خود را به سفیدپوستان می‌دادند.)

رزا آن‌قدر سر حرف خود ایستاد و از جایش بلندنشد تا قانون تغییر پیدا کرد. در این راه سیاه‌پوستان بسیار دیگری هم با او هم‌صدا شدند.

آنه فرانک، دختری یهودی بود که رؤیای نویسندگی داشت. او در زمان جنگ جهانی دوم به‌همراه خانواده‌اش مجبور شد در جایی پنهان شود. در این دوران دفتر یادداشت و قلم آنه تنها همدم او بودند. او خاطراتش را می‌نوشت و تمام اتفاقات و ترس‌ها، امیدها و نگرانی‌هایش را در دفترچه خاطراتش ثبت می‌کرد. پس از اتمام جنگ پدرش خاطرات آنه را منتشر کرد.

ارائه اطلاعات از یک سیر منطقی پیروی می‌کند که در کل کتاب به‌خوبی قابل مشاهده است. بیان مستندگونه این کتاب به‌همراه تصاویر و نکات جالب توجهی که درباره هر شخصیت ارائه می‌شود خوانندگان این‌گونه آثار را به بهترین نحو به خود جذب می‌کند.

انتخاب تصاویر مطابق با متن صورت‌گرفته و برای مخاطبان قابل درک است. در پایان، نویسنده برای کلماتی که شاید برای خوانندگان سنگین باشد توضیحات بیشتری آورده و از هر شخصیت نکته و سخنی پندآموز ارائه کرده‌است.